

Edino plačilo je zavest o dobro opravljene nalogi

Na pobudo sveta za zdravstvo in socialno politiko je predsedstvo občinske konference SZDL Ljubljana Center sprejelo sklep o sklicu sekcije za obravnavo »Vloge prostovoljnega dela pri izvajanju zdravstvenega in socialnega varstva«. Sekcije, ki je bila 14. junija, se je udeležilo okrog 60 delegatov krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij občine, ustreznih občinskih samoupravnih interesnih skupnosti, nadalje delegati z nekaterih višjih in srednjih šol za zdravstveno in socialnovarstveno usmeritev, s centra za socialno delo in iz zdravstvenega doma Ljubljana Center ter iz številnih družbenih organizacij in društev s teh področij. Posebej gre pri tem za Rdeči križ, nato za društva upokojujencev, društva invalidov, društvo socialnih delavcev in druge.

Uvodoma so bile poudarjene družbenopolitične razsežnosti in pomen prostovoljnega nepoklicnega dela. Razpravljali so ugotovili, da gre za prvi tovrstni primer intenzivnega spodbujanja, razširjanja in povezovanja že obstoječih prostovoljnih dejavnosti. Menili so, da je takšna frontna dejavnost izjemnega pomena za nadaljnji razvoj posameznih družbenih dejavnosti, kot sta zdravstvo in socialno varstvo, pa tudi za podružbljanje in utrjevanje družbenopolitičnega sistema nasploh.

Delegati so si bili edini, da je treba s takšno prakso nadaljevati tudi v drugih okoljih in na vseh ravneh, to je od hišne samouprave in krajevnih skupnosti ter temeljnih organizacij združenega dela do naših najvišjih samoupravnih organov – do skupščin družbenopolitičnih skupnosti.

V bogati triurni razpravi je prišlo do številnih konkretnih in neposrednih prikazov sedanjega prostovoljnega dela, do predstavitev uspehov in problemov, ki jih imajo pri svojem delu socialnozdravstvene komisije krajevnih skupnosti ob izdatni pomoči organizacije Rdečega križa. Vrsta delegatov se je strinjala z ugotovitvijo, da smo pri izvajanju prostovoljnega nepoklicnega dela v krajevni skupnosti med seboj še vedno premalo povezani. To velja tako za stike med različnimi družbenimi organizacijami in društvi (včasih tudi ne vemo drugi za druge) kot še zlasti ni

dovolj sodelovanja med strokovnimi institucijami, to je med zdravstvenim domom, socialnimi zavodi in centrom za socialno delo na eni strani in med družbenimi organizacijami in društvi na drugi strani. Delegati so se strinjali s pobudo, naj koordinativno vlogo pri izvajanju prostovoljnega dela v krajevnih skupnostih prevzame socialnozdravstvena komisija, ki naj si ob pomembni pomoči Rdečega križa in tajnika krajevnih skupnosti v ta namen izdelajo določeno metodologijo delovanja.

Ob vztrajnem zavzemanju za uveljavitev prostovoljnega dela v naši družbi so delegati potrdili besede raziskovalcev na področju socialne politike, da smo priče krize institucij, ki se le preveč zapirajo vase, ukvarjajo z lastnimi namesto s širšimi problemi, kar pa vse skupaj neustrezno deluje na načrtovano uresničevanje potreb uporabnikov na področju zdravstva in socialnega varstva.

Menili so, naj problematika prostovoljnega dela bolj kot doslej prodre v delo sredstev javnega obveščanja. Prav tako naj se razvijejo in razširijo pota in načini moralnega nagrajevanja aktivistov v prostovoljnem delu.

Tudi mlade kaže bolj kot doslej pritegniti k izvajanju prostovoljnega dela na področju zdravstva in socialnega varstva. K utrjevanju prostovoljnega dela naj prispeva tudi oblikovanje širših druž-

benih smernic za delo na tem področju.

Posebej pa naj se ta vidik družbene aktivnosti uveljavi v najširših planskih razvojnih dokumentih do leta 2000, ki jih ravnokar snujemo in o katerih že poteka v Ljubljani javna razprava. V tem pa je tudi ena od edino sprejemljivih poti družbene akcije v zvezi s prostovoljnim delom. Tudi v tem primeru je edino smotno, da problematiko obravnavamo na ravni mesta Ljubljane. Prav tako je nadalje nujno, da pri tem razvijemo celovito izhodišče za izvajanje prostovoljnega dela, to je, da iz tega vidika ugotovljamo potrebe na različnih področjih življenja in dela hkrati.

Obenem z razvojem in nadaljnjim razmahom prostovoljnega dela med aktivisti pa je nujen vzporeden proces ustrezne preobrazbe dela strokovnih institucij. Spremeniti in izpopolniti kaže delovanje samoupravnih interesnih skupnosti, enako je treba nadaljevati usposabljanje zdravstvenega doma v zvezi z organiziranjem zdravljenja in nege bolnika na domu, pri čemer igra pomembno vlogo poleg službe splošne medicine zlasti patronažna služba. Tudi center za socialno delo občine Ljubljana Center je poročal o razvijanju prostovoljnega dela študentov na področju mladinske delinkvence. Ugotovili so, da je treba to delo v bodoče razširiti.

Ob zaključku sekcije je bilo ugotovljeno, da je živo in vsebinsko bogato sodelovanje delegatov in gostov pokazalo, da je nadaljnje razvijanje in širjenje prostovoljnega nepoklicnega dela na področju zdravstva in socialnega varstva kakor tudi v drugih družbenih dejavnostih resnično nujna in potreba sedanjega časa. Neposredne in konkretne razprave so gradivo, ki predstavlja svojevrsten splet teorije in prakse in ki je hkrati edino realna podlaga za izdelavo ocene o stanju na področju prostovoljnega dela v zdravstvu in socialnem varstvu.

NIKOLA KRSTIČ

SPOMENIK VIDI JANEŽIČ NA POLJANSKI SREDNJI ŠOLI

Vzornica mladim generacijam

Narodna herojinja Mira Svetina je 6. junija odkrila v Srednji šoli za družboslovje in splošno kulturo doprni kip narodni herojnji Vidi Janežič, po kateri se šola imenuje. Vida je bila rojena 6. julija 1914. leta in bi tako letos praznovala 70-letnico.

Iz besed, ki jih je izrekla Mira Svetinova, med drugim lahko povzamemo, da je bila Vida Janežič vzgledna športnica, gornica, smučarka in igralka ženskega rokometu. Bila je med najboljšimi igralkami v Iliriji in državna reprezentantka.

Podrobno in podoživeto je govornica opisala Vidino politično delo med vojno ter izjemno odgovorno izpolnjevanje številnih nalog in zadolžitev. Spregovorila je tudi o mnogih zgledih, ki jih današnji mladini lahko nudi takratno revolucionarno obdobje.

O današnjih nalogah srednješolcev pa je dejala: »Tudi srednješolci, čeprav so še mladi, ne morejo in ne smejo čakati, da bo njihove številne probleme reševala družba brez njihove prisotnosti in jih jim razrešene polagala v naročje. Za njihovo aktivno sodelovanje je dovolj oblik in načinov, pa naj gre za reševanje samih šolskih vprašanj ali za vprašanja kulture, telesne kulture, športa, zabave, tehničnega usposabljanja, raziskovalne dejavnosti, za življenje v družinski in krajevni skupnosti, za stike z delovnimi organizacijami in podobnimi šolami, a ne nazadnje za prijateljske vezi z mladino drugih republik in pokrajin.«

Kulturni program so izvedli učenci te srednje šole, vojaki iz vojašnice »Maršal Tito« pa so ubrano izstrelili častne strele. Doprsni kip narodne herojine Vide Janežič je delo akademskega kiparja Marjana Kersiča.

P

15. SREČANJE POBRATENIH MEST LJUBLJANE IN REKE

Rečani pridejo v Ljubljano

Letošnje srečanje pobratenih mest Ljubljane in Reke bo 30. junija v Ljubljani. Gostje bodo prišli z rednim vlakom ter zelenim oziroma poslovnim. Želja Rečanov je namreč, da bi med Ljubljano in Reko uvedli poslovni vlak in zato ga bodo ob tej priložnosti preizkusili.

Tudi letos bo prvi, tradicionalni sprejem gostov že v Postojni. V Ljubljani jim bodo zaželeli dobrodošlico vevška pihalna godba in ljubljanske mažoretke. Pozdravni nagovor bo imel predsednik mestne konference SZDL Tone Florjančič. Srečanje bo potekalo delovno, nekaj prostora pa so odmerili tudi športu.

Kot so nam povedali na ljubljanski mestni konferenci SZDL, se skupno 133 delovnih organizacij in krajevnih skupnosti z Reke povezuje s 155 delovnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi iz Ljubljane. Od tega se bosta letos 32-tim pobratanjem krajevnih skupnosti iz Ljubljane in Reke pridružili še dve: pobratanje KS Štepanjsko naselje s KS Škurinje na Reki in drugo pobratanje KS Zalog z reško KS Vitošovo. Da delegacije ne bi bile preštevilne, so se domenili, da bi štele od 5 do 8 delegatov.

Ker bo srečanje istega dne kot slavnostna poroka parov v okviru »Ohceti v Ljubljani«, si bodo gostitelji prizadevali, da bi čim več delegacij ostalo v našem mestu tudi po koncu delovnih pogovorov in si do 19. ure, ko se bodo vračali na Reko, ogledali vsaj del te tradicionalne turistične prireditve, svatbeno povorko in poroko parov.

Srečanje pobratenih mest Ljubljane in Reke je vsako drugo leto. Rečani bodo pozdravili v svojem mestu Ljubljančane leta 1986.

MILICA GOJANOVIC

KRIŽANKE PROGLAŠENE ZA KULTURNI IN ZGODOVINSKI SPOMENIK

Zaustavljeno propadanje objekta

Srednjeveško mestno jedro ali Stara Ljubljana imata posebne kulturne, znanstvenoraziskovalne, zgodovinske in estetske vrednosti, zaradi katerih bo ta mestni predel razglašen za kulturni in zgodovinski spomenik, ki je po svojih značilnih lastnostih urbanistični spomenik.

Znotraj tega območja so številni objekti, ki imajo lastnosti stavbnih spomenikov ter so za kulturno dedščino našega naroda izrednega pomena. Vsi skupaj ugotovljamo, da za ohranitev in varovanje te dedščine premalo storimo. Večino izgovorov je namenjenih pomanjkanju finančnih sredstev, s tem, da dedščina ni ogrožena le zaradi »zoba časa«, pač pa tudi zaradi neustrezne izrabe objektov ter »nekulturnega« odnosa družbe in posameznikov.

Nadvse pomemben del kulturne dedščine, ki zaradi vseh navedenih razlogov nezadržno propada, so tudi Križanke.

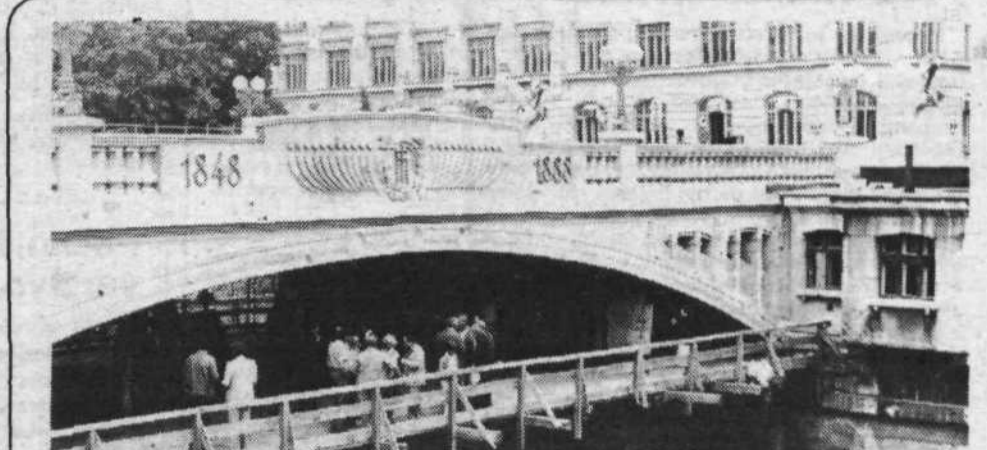
V kompleksu Križank sodijo cerkev Marije Pomočnice, znotraj samostanskega poslopja vzhodni trakt vzdolž Gosposke ulice, zahodni trakt vzdolž velikega dvorišča ali predverja s Plečnikovim hramom, vezni trakt z viteško dvorano med severnim in

južnim dvoriščem ter južni trakt med predverjem in letnim gledališčem. V severnem delu je Plečnikov paviljon. Stavbni del Križank dopolnjuje odprti prostor, ki ga poleg obeh notranjih atrijev sestavljajo veliko dvorišče ali Plečnikovo predverje, malo dvorišče z lapidarijem ter prostor letnega gledališča. V neposredno okolje Križank sodi otroško igrišče ob Emonski cesti ter sprehajalna terasa med samostanskim in mestnim obzidjem vzdolž Cojzove ceste.

Križanke združujejo v enkratno estetsko celoto urbanistične prvine iz antičnega in srednjeveškega obdobja. Pomemben delež pa je s prenovitvijo dodal arh. Jože Plečnik. Da bi zaustavili nadaljnje propadanje predvsem zaradi neustrezne rabe križevniškega kompleksa, je Komite za družbene dejavnosti občine Ljubljana Center izdal odločbo o začasni razglasitvi Križank za kulturni in zgodovinski spomenik. Sedaj za Križanke velja poseben varstveni režim, ki poleg zahteve po varovanju kulturnih in zgodovinskih vrednot preprečuje vsak poseg brez mnenja strokovne

organizacije, spreminjanje in razširjanje obstoječih programskih dejavnosti, ki so dogovorjeni v programih kulturnih skupnosti.

Razglasitev Križank za spomenik velja do junija prihodnjega leta. V tem času bodo pripravljene strokovne osnove za trajno razglasitev Križank za kulturni in zgodovinski spomenik v okviru Stare Ljubljane.

Udeleženci slavnostnega zasedanja občinske skupščine, ki je bilo 23. junija na Ljubljanskem gradu, so si pred sejo ogledali potek sklepnih del pri sanaciji Zmajskega mostu. Sprejem in ogled je bil na delovnem odru pod mostom, kjer so priredili tudi priložnostno razstavo. Ogled je bil edinstven tudi zato, ker bodo oder v kratkem podrl in ogled s tega mesta ne bo več možen. Izvajalci so seznanili svoje goste s potekom del, dramski igralec Branko Miklavc pa je pripovedoval zgodbo Kajetana Koviča o Zmaju Tolovaju.